

Záverečná karta projektu

Názov projektu **Stredoveké nápisy z územia Slovenska** Evidenčné číslo projektu **APVV-0237-11**

Zodpovedný riešiteľ **Doc. PhDr. Juraj ŠEDIVÝ, MAS, PhD.**
Príjemca **Univerzita Komenského v Bratislave (FiF UK) a Slovenská akadémia vied (ÚDU)**

Názov pracoviska, na ktorom bol projekt riešený

1. Univerzita Komenského v Bratislave (Filozofická fakulta)
2. Slovenská akadémia vied (Ústav dejín umenia)
- 3.
- 4.
- 5.

Názov a štát zahraničného pracoviska, ktoré spolupracovalo pri riešení

1. Österreichische Akademie der Wissenschaften + Universität Wien (AT)
2. Akademie věd ČR + Universita Karlova (CZ)
3. Ludwig-Maximilian-Universität München (BRD)
4. Károli Gáspár Református Egyetem (HU)
5. Lucian Blaga University of Sibiu (RO)

Udelené patenty/podané patentové prihlášky, vynálezy alebo úžitkové vzory, ktoré sú výsledkami projektu

- 1.
- 2.
- 3.

Najvýznamnejšie publikácie (knihy, články, prednášky, správy a pod.) zhrňujúce výsledky projektu – uveďte aj publikácie prijaté do tlače

1. ŠEDIVÝ, Juraj a kol.: Latinská epigrafia. Dejiny a metodika výskumu historických nápisov zo Slovenska. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave 2014, ISBN 978-80-223-3776-2
2. ČOVAN, Miroslav: Historické nápisy zo Šariša do roku 1650. Bratislava : Univerzita Komenského v Bratislave 2015, ISBN 978-80-223-3776
3. GAHÉR, František: Historické nápisy z Nitrianskej stolice do roku 1650. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave 2016 (v tlači)

4. GAHÉR, František: Historické nápisy z Bratislavskej stolice (severná časť) do roku 1650. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave 2016 (v tlači)

5. ŠEDIVÝ, Juraj: Deutschsprachige Schriftkultur im mittelalterlichen Pressburg. In: Karpathenjahrbuch 66, 2014, s. 183-203.

Celkovo sme finalizovali 4 monografie (miesto 3), 43 vedeckých štúdií (miesto 29), zorganizovali 2 vedecké konferencie s medzinárodnou účasťou a menšiu výstavu, vystúpili niekoľkokrát v masmédiách a na popularizačných podujatiach pre verejnosť.

Uplatnenie výsledkov projektu

Zodpovedný riešiteľ inicioval založenie EPIGRAFICKÉHO CENTRA na FiF UK. Je prístupné verejnosti a funguje ako dokumentačné stredisko, odborná knižnica a školiaco-konzultačné pracovisko. Z hľadiska dokumentácie vznikla na slovenské pomery unikátna databáza s vyše 32.000 digitálnymi zábermi z terénu. Tie sú triedené a analyzované. K nim treba prirátat vyše 16.000 digitalizátov z Archívu Pamiatkového úradu (zábery na často už zničené pamiatky s nápismi). Všetky digitalizáty tvoria jednotnú databázu k historickým nápísom z územia Slovenska – okrem stredovekých boli dokumentované aj ranonovoveké (do cca. 1650). Postupne by mali byť prístupné aj online (v prvom kroku bude online iba jednoduchá databáza). V priestoroch centra bude prebiehať aj výučba a príprava nových členov tímu zo študentov archívnictva a histórie.

Okrem vybudovania špecializovaného centra sú najdôležitejším výstupom publikácie a PRÍRUČKY. Na web-stránke projektu (<https://fphil.uniba.sk/katedry-a-odborne-pracoviska/katedra-archivnictva-a-pomocnych-vied-historických/veda/granty-a-projekty/stredoveke-napisy-z-uzemia-slovenska/>) sú k dispozícii pre všetkých odborných a laických záujemcov 2 materiály (plánovaný bol 1): METODIKA a TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍK. Využívať ich budú najmä profesionáli (pamiatkári, historici umenia, archeológovia, historici, etnológovia atď.), študenti týchto odborov a nadšenci lokálnej histórie. Týmto trom skupinám je určená aj DATABÁZA (základné údaje ku historickým nápísom z územia Slovenska a ich nosičom) v rozsahu niekoľko tisíc položiek.

Z vedeckého pohľadu sú najdôležitejšími výstupmi printové PUBLIKÁCIE: medzi domácimi výstupmi dominujú monografie. Oproti 3 plánovaným sa podarilo finalizovať 4. Každá má (resp. bude mať) rozsiahle resumé v nemčine (ako lingua franca postantických epigrafov). Kvôli tomu očakávame aj širšiu recepciu slovenskej epigrafie v zahraničí (13 štúdií v zahraničí). Miesto 4 karentových štúdií sme uverejnili jednu – no ďalších 6 vyšlo v publikáciách registrovaných vo Web of Science (podľa ministerskej metodiky polovičná váha voči karentu) – teda dá sa povedať, že úloha bola splnená. Čo sa týka celkového počtu vedeckých štúdií – výsledky sú neočakávane priaznivé: 43 štúdií (miesto plánovaných 29).

Pre pamiatkový fond a prežitie nosičov nápísom je mimoriadne dôležité aj PROPAGOVANIE významu historických nápísom. Počas 3 a pol roka vystúpili členovia tímu v médiách v SR a ČR, na verejných vystúpeniach (Noc výskumníkov, prednášky Bratislavského okrášľovacieho spolku, združenia Bratislavské rožky a i.).

ZÁVEROM možno povedať, že projekt má uplatnenie v zahraničí (presadenie sa slovenskej epigrafie), domácim odbornom prostredí (epigrafia je recipovaná viacerými príbuznými odborními – dokáže datovať z ich pohľadu ťažko alebo vôbec nedatovateľné nosiče) aj v laickej verejnosti (senzibilizácia voči nápisovému kultúrnemu dedičstvu).

CHARAKTERISTIKA VÝSLEDKOV

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v slovenskom jazyku
(max. 20 riadkov)

Epigrafia stredoveku a raného novoveku pred angažovaním sa hlavného riešiteľa na Slovensku prakticky neexistovala (iba 2 štúdie). Od 2005 začal disciplínu rozvíjať, ale až podpora APVV umožnila vytvoriť PROFESIONÁLNY TÍM (4 na univerzite a 1 na akadémii) s perspektívami ďalšej spolupráce. Na FiF UK vzniklo EPIGRAFICKÉ CENTRUM (archív dokumentácie a na Slovensku jedinečná knižnica). Miesto ad hoc výskumov sa vďaka APVV

rozbehla PLOŠNÁ DOKUMENTÁCIA celého Slovenska. Komplexne bolo spracované prakticky celé západné a východné Slovensko, zo stredného najzaujímavejšie objekty). Vzniklo 32.212 terénnych dokumentačných záberov jestvujúcich nosičov, z Pamiatkového úradu bolo zdigitalizovaných 16.704 záberov sčasti zaniknutých nápisov, pre internú potrebu bola zdigitalizovaná západoeurópska literatúra – 22.200 záberov. Vďaka konferencii na začiatku projektu bola vytvorená METODIKA výskumu a TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍK (oba online). Vznikli dva rady MONOGRAFIÍ: spracované sú dejiny výskumov (CIS I.1) a dokončené sú 3 zväzky edičných monografií (CIS II.1 - II.3). Projekt usporiadal KONFERENCIU s účastníkmi zo 6 štátov, ktorej výstupom bude kolektívna monografia v nemčine (CIS I.2) o najstarších nápisoch v strednej Európe. Finalizujú sa monografie o nápisoch na zvonoch (CIS I.3), hraničných kameňoch (CIS I.4) a edície Spišskej stolice (CIS II.4) ako aj ďalších 2 regiónov. Miesto 3 monografií a 29 štúdií vznikli len zatiaľ 4 monografie a 42 vedeckých štúdií (v 5 štátoch). TÍM sa bude rozrastať o diplomantov a doktorandov J. Šedivého. Vďaka APVV sa slovenská epigrafia stala súčasťou európskej epigrafickej vedy, pričom dobré kontakty udrží vďaka cudzojazyčným publikáciám.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v anglickom jazyku (max. 20 riadkov)

Only 10 years ago the postancient Epigraphy in Slovakia was virtually non-existent (except for 2 studies). Since 2005 J. Šedivý has developed the research, but only APVV support made it possible to create PROFESSIONAL TEAM with prospects for further collaboration. At the University, the EPIGRAPHIC CENTRE was created (Documentation Archive + Library unique in Slovakia). A COMPREHENSIVE DOCUMENTATION of the whole Slovakia, rather than local ad hoc researches, was launched thanks to APVV. Practically the entire western and eastern Slovakia was comprehensively processed, alongside the most interesting objects in central Slovakia (32,212 of field documentation images + 16,704 images of partially vanished inscriptions from the Heritage Office + 22,200 images from Western literature /mostly DI/ was digitalized for internal purposes). Thanks to the initial workshop, the research METHODOLOGY and the TERMINOLOGICAL DICTIONARY (both online) were created. Two series of MONOGRAPHS were created: the history of researches is completed (CIS I.1), and 3 volumes of edition monographs are finalized (CIS II.1-II.3). The Project organized a CONFERENCE (participants from 6 countries, collective monograph on oldest inscriptions in Central Europe in German (CIS I.2) as a result). The monographs on the inscriptions on bells (CIS I.3), border stones (CIS I.4), the editions of Spiš County (CIS II.4) and 2 other regions are being finalized. So far, 4 monographs and 42 scientific studies (in 5 countries) were created (rather than planned 3 books and 29 studies). The TEAM will grow by students of J. Šedivý. Thanks to APVV, Slovak epigraphy has become part of the European epigraphic science (will maintain good contacts thanks to the publications in/with foreign languages).

Svojím podpisom potvrdzujem, že údaje uvedené v záverečnej karte sú pravdivé a úplné a súhlasím s ich zverejnením.

Zodpovedný riešiteľ

Doc. PhDr. Juraj Šedivý, MAS, PhD.

V Bratislave 26.01.2015

Štatutárny zástupca príjemcu

Prof. PhDr. Jaroslav Šušol, PhD.

V Bratislave 26.01.2015

.....
podpis zodpovedného riešiteľa

.....
podpis štatutárneho zástupcu príjemcu